GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 76. Duminecă, 5 (17) Aprilie. 1887.

Din causa S-telorŭ sĕrbătorĭ ale Pascilorŭ ḍiarulŭ nu va apăré până Mercurĭ séra.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Aprilie 1887 st. v., s'au începutŭ unŭ nou abonamentŭ pe trilunĭulŭ Aprilie, Maiu și Iuniu, la care invitămŭ pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ 3 fl.	pe trei lunĭ 10 francĭ
„ șése „ 6 „	„ șése „ 20 „
„ unŭ anŭ 12 „	„ unŭ anŭ 40 „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonațilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurită și a arĕta și posta ultimă.

Brașovŭ, 4 Aprilie 1887.

Douĕḍecĭ de anĭ de luptă în contra unorŭ adversarĭ multŭ mai puternicĭ, carĭ se folosescŭ făr' de cruțare de puterea statului, ce li s'a datŭ pe mână, neîntrecuțĭ în orgoliulŭ lorŭ, nesățioșĭ în poftele lorŭ și cu totulŭ nedificilĭ în alegerea mijlócelorŭ spre a și le împlini; douĕḍecĭ de anĭ de hărțuială cu nisce contrarĭ, carĭ aci cu forța, aci cu lingușirea, aci cu viclenia caută sĕ esploateze slăbiciunea și defectele Românului, lorŭ bine cunoscute încă din veacurile triste ale servituții; douĕḍecĭ de anĭ de absolutismŭ constituționalŭ ungurescŭ au trebuitŭ sĕ oboséscă chiar și pe „îndelungŭ rĕbdătorulŭ“ nostru poporŭ și nu e nicĭ o mirare décă câte odată ómenii noștri se sémtŭ descuragiațĭ și décă firea lorŭ înclinată spre fatalismŭ lasă sĕ se încuibe între ei periculosulŭ indiferentismŭ.

Din anŭ în anŭ situațiunea nóstră, a Românilorŭ din Transilvania și părțile ungurene, devine mai grea și mai amenințătóre. Favorisațĭ de constelațiunea actuală politică adversarii noștri esercéză o egemonia, care se sémte în tótă monarchia și în mĕsura în care le-a crescutŭ influința politică, le-a crescutŭ și pofta de a ne rĕsboi pe noi, a cărorŭ limbă și naționalitate stă în calea scopurilorŭ lorŭ fantastice și nerealisabile.

Singurulŭ razimŭ îlŭ aveamŭ odinióră în iubirea de dreptate a monarchului nostru. Dér amŭ pierdutŭ și acestŭ razimu, de când Capulŭ statului este mereu încunjuratŭ de dróia adversarilorŭ noștri, carĭ nu-lŭ mai lasă sĕ se apropie de noi, sĕ védă necazurile, sĕ auḍă plângerile și sĕ cunóscă nedreptățile și fărădelegile, ce sĕ comitŭ ḍilnicŭ în potriva lui. Constituționalismulŭ de aḍi este o bună armă în mâna adversarilorŭ némului românescŭ, ei cu ajutorulŭ lui au monopolisatŭ tóte în acestŭ statŭ, până și prerogativele Corónei.

In nisce momente ca aceste, când printr'o tristă coincidință a împrejurărilorŭ ne vedemŭ atacate și amenințate: naționalitatea, limba, scóla, biserica, ba chiar și averea și familia nóstră, atacate și amenințate mai amarŭ decâtŭ în timpurile crude ale iobăgiei; în asemenĭ momente nu-lŭ lasă, ḍeu, inima pe bietulŭ Românŭ sĕ serbeze în liniște și cu mulțămire sfânta înviere. Gândindu-se la tóte câte le-a suferitŭ și câte îi mai stau înainte o adéncă amărăciune trebue sĕ cuprindă sufletulŭ lui.

Dér privindŭ în jurulŭ sĕu și vĕḍendŭ cum încolțescŭ pomii și cum câmpiele strămoșescĭ începŭ a se îmbrăca în haina veselă a primăverei împodobită cu floricele nenumĕrate ca și stelele de pe bolta cerului, trebue sĕ se deștepte și în inima sa măhnită și chinuită speranța, dulcea speranță, că odată îi va fi datŭ sĕ se bucure și dênsulŭ dimpreună cu paserile cerului de libertatea cea multŭ dorită.

Drumulŭ ce duce la libertate este însĕ săditŭ cu spinĭ și numai popórele care se arată vrednice de ea o potŭ dobêndi, numai ele o potŭ și păstra, décă au dobêndit'o odată.

Noi Românii din acestŭ statŭ încă amŭ trebuitŭ sĕ facemŭ durerósa esperiență, că drepturile mai ușorŭ se câștigă decâtŭ se potŭ păstra și stăpâni. Ḍi de ḍi amŭ pierdutŭ din terêmulŭ nostru de dreptŭ și astăḍĭ suntemŭ așa de strîmtorațĭ în tóte părțile, încâtŭ abia mai putemŭ rĕsufla.

Cine sĕ ne vină în ajutorŭ, cine sĕ pórte grija nóstră, décă noi înșine ne vomŭ părăsì, décă noi înșine nu ne vomŭ îngriji de viéța și de averea nóstră?

Bietulŭ poporŭ stă sĕ îmbrâncéscă sub povara dărilorŭ, dér cu tóte aceste nu se retrage dela nicĭ o jertfă, când e vorba de îmbunătățirea sórtei lui. Ce facemŭ însĕ pentru elŭ, noi cei carĭ am fostŭ crescuțĭ și cultivațĭ din sudórea lui, cum îlŭ apĕrămŭ, ce sprijinŭ, ce sfaturĭ îi dămŭ, ca sĕ scape de rele și sĕ pótă sĕrba și elŭ sĕrbătorĭ mai mulțumite?

„Ținețĭ cu poporulŭ toțĭ, ca sĕ nu retăcițĭ!“ — ne ḍicea neuitatulŭ Bărnuțŭ.

Puneți-vĕ, cărturarĭ românĭ, mâna pe consciință și vĕ întrebațĭ, décă așa lucrațĭ, décă în tóte faptele și întreprinderile vĕ gândițĭ numai și numai la binele poporului, décă numai și nucu elŭ țineți! Orĭ că vĕ gândițĭ mai întâiŭ, ce-o sĕ ḍică adversarii la aceea ce facețĭ și începețĭ, și décă o sĕ le placă orĭ nu!

Cum vomŭ puté serba odată și noi învierea drepturilorŭ și a libertății nóstre, décă vomŭ purta mai multŭ grija adversarilorŭ, decâtŭ a némului nostru, décă vomŭ ține mai multŭ cu stăpânii ḍilei decâtŭ cu poporulŭ asupritŭ?

Dér, mulțămită cerului, încă suntŭ destui bărbațĭ românĭ cu inima la locŭ, încă bărbăția strămoșéscă n'a dispărutŭ din sînulŭ nostru. De aceea nicĭ nu pierdemŭ speranța în reînviere! Mintea și bunulŭ sémțŭ alŭ acestorŭ bărbațĭ vorŭ sci sĕ povățuiască poporulŭ și în ḍilele grele de astăḍĭ.

Acești bravĭ românĭ sĕ-și aducă aminte de cuvintele lui Bărnuțŭ: „Când vi se va păré lupta cu neputință, când se vorŭ ridica greutățile asupra vóstră, ca valurile mărei turbate asupra unei nave, când va deslega principele întunerecului pe toțĭ necurații și-i va trimite ca sĕ rupă legăturile frăției vóstre și sĕ vĕ abată dela causa și amórea gintei vóstre la idolĭ străinĭ: aduceți-vĕ aminte atuncĭ de străbunii voștrii cu câtă însuflețire au luptatŭ ei pentru esistența și onórea națiunei nóstre!“.

Ungurii și Austriacii.

Nemulțămirea în contra Ungurilorŭ cresce pe ḍice merge în partea cislaitană a monarchiei. Chiar și „Neue fr. Presse“, buna amică a cabinetului Tisza, se vede constrînsă a adresa seriόse admonițiunĭ politicilorŭ din Pesta. Tocmai acum suntŭ întrunite în Viena deputațiunile cvotelorŭ, carĭ vorŭ avé sĕ se înțelégă asupra cvotei ce trebue sĕ o contribuéscă ambele state dualiste pentru cheltuielele comune. Din acestŭ incidentŭ, „Neue freie Presse“, care, cu tótă prietenia ei ungurésca, scie sĕ fiă și șirétă, le pune înainte bărbațilorŭ de statŭ ungurĭ următórea icónă:

„Poftéscă Ungurii« — scrie „N. fr. Presse“ — »sĕ se uite puținŭ împrejurŭ în Austria. Păturĭ estinse ale poporațiunei suntŭ predomnite aḍĭ de unŭ curentŭ tare contra influinței preponderante a corónei S-lui Stefanŭ. Nu se ține o adunare de țĕranĭ, în care sĕ nu se ridice unŭ Mirabeau în sumanŭ, deșteptândŭ entusiasmulŭ ascultătorilorŭ prin cuvintele sale înflăcărate în contra rimătorilorŭ ungurescĭ, nu se arangéză o convenire democratică în Viena, a căreia parte plăcută nu ar fi o vĕnătóre în contra Ungariei; nu se adună societatea morarilorŭ fără ca sĕ plângă ruinarea din partea Ungariei a unei industrii, ce representă mai multŭ de o sută de milióne. In Boemia tocmai acuma s'a datŭ parola, că unŭ Cehŭ adevĕratŭ póte sĕ consume numai grâu din Boemia. In Galiția încă nu s'a stinsŭ mânia Polonilorŭ din causă, că cérta pentru petroleu s'a resolvatŭ în modŭ nefavorabilŭ pentru ei. In societate preste totŭ se arată semnele unei amare nemulțămirĭ cu forma de statŭ a monarchiei. Incă acéstă mișcare nu este așa de mare spre a decide hotărîrile séu chiar și numai principiile corpurilorŭ legiuitóre. Dér acestŭ curentŭ isvoresce din sentimentulŭ comunŭ alŭ tuturorŭ cetățenilorŭ, că în cele din urmă trebue sĕ se încheie unŭ pactŭ, care sĕ nu scurteze mai multŭ posesiunea de dreptŭ și materială a Austriei.

Mai departe arată »N. fr. Presse“, că Ungurii refusă morțișŭ a plăti cele douĕ percente, carĭ s'au stipulatŭ ca sĕ le contribue Ungaria ca despăgubire pentru veniturile graniței militare, carĭ mai înainte întrau în casele ministeriului de rĕsboiu.

Deputațiunea ungară — ḍice »N. fr. Presse“ — provócă intervenire monarchului într'o cestiune de dreptŭ, care n'ar mai trebuĭ sĕ fiă adusă în discuțiune. Constituția prescrie că împĕratulŭ are sĕ decidă, care sĕ fiă cvotele pe timpulŭ unui anŭ, décă parlamentele nu se potŭ înțelege între sine. „Austria trebue sĕ se opună energicŭ pretensiunei nefundate a Ungurilor, căcĭ astăḍĭ e cvota pentru granița militară, ér mâne va fi cvota pentru datoria statului, care îi va gena.« Acum sĕ decidă monarchulŭ. Metoda acésta de a provoca decisiunea corónei într'o cestiune stipulată în contractŭ ascunde cele mai marĭ pericule pentru Austria, esclamă fóia vienesă sfătuindŭ pe Ungurĭ sĕ se modereze, căcĭ scopurile politice ale ómenilorŭ dela putere din Austria suntŭ aḍĭ cu totulŭ altele, ca cele ce le urmăriau Nemții centraliștĭ.

Svêrcolirile Kulturegyletiștilorŭ.

Douĕ ḍile neîntreruptŭ a bătutŭ apa'n piuă comitetulŭ Kulturegyletului ardelénŭ în sĕptĕmâna acésta. Kulturegyletiștii ḍicŭ că au luatŭ hotărîrĭ definitive relativŭ la primele ajutóre și subvențiunĭ ce au sĕ dea. In sensulŭ acestorŭ hotărîrĭ, în 74 comune parte se vorŭ crea posturĭ nouĕ de preoțĭ și învĕțătorĭ, precum și asilurĭ de copii, parte se vorŭ reînființa acolo, unde mai 'nainte au esistatŭ. Afară de acésta, reuniunea a prenotatŭ înființarea a 17 asilurĭ și a 5 scóle comunale, precum și *în unire cu statulŭ* înființarea a 12 scóle elementare de statŭ.

Relativŭ la ajutóre și subvențiunĭ, pe temeiulŭ datelorŭ autorităților bisericescĭ și filialelorŭ reuniunei s'a stabilitŭ unŭ șirŭ de acelea, care sĕ urmeze sistematicŭ și sĕ se estindă pe durata de mulțĭ anĭ. Aci s'a avutŭ în vedere mai alesŭ, ca sĕ nu se renunțe în viitorŭ la nicĭ una din posițiunile admise, din care causă s'a și destinatŭ pentru acestŭ scopŭ întregŭ capitalulŭ reuniunei și s'a asiguratŭ esistența creațiunilorŭ luate în perspectivă pentru 32 de anĭ. Alte creațiunĭ nouĕ sĕ se facă decĭ numai pe temeiulŭ unorŭ nouĕ și reale veniturĭ. Suma destinată pentru scopulŭ de susŭ e de 300,000 fl., din carĭ s'au și pusŭ deja la disposiția 10,000 fl., ca investițiunĭ și 9000 fl. ca lefurĭ pentru personalŭ. Biserica catolică și reformată s'au luatŭ în vedere în generalŭ cu părțĭ egale. Luteranilorŭ ungurĭ eșițĭ din sînulŭ bisericei săsescĭ li s'a acordatŭ unŭ împrumutŭ de 10,000 fl. și comunității israelite neologe din Clușiu unŭ împrumutŭ de 5000 fl. Afară de acésta s'a decisŭ a se ajutora institutele ungurescĭ de banĭ din Deva, Brașovŭ și Aiudŭ prin împrumuturĭ în sumă de 10—30,000 fl. Bibliotecĭ poporale, alumnate și asociațiunĭ industriale de asemenea s'au luatŭ în vedere cu câteva miĭ florinĭ.

Comisiunea pentru excolonisarea Sĕcuilorŭ s'a constituitŭ sub preşedinţa contelui Bela Banffy şi se ḑice că pentru sprijinirea problemei acestei comisiunĭ au sĕ fiă învitate *academia* şi reuniunea Ciangăilorŭ. Comisiunea a luatŭ apoi hotărîrea, ca „naţiunea“ sĕ fiă provocată a colecta ajutóre în banĭ şi sĕ institue cutii (puşculiţe) de colectare, deórece aşteptă urgente ajutóre încă 145 comune.

La şedinţa comisiunei au luatŭ parte episcopulŭ reformatŭ Dominik Szasz, episcopulŭ unitarŭ Iosef Ferencz, preoţii Karol Eltes şi Franz Kovacs, canoniculŭ Bela Biro şi deputaţii Ugron, Orban, Horvath, J. Györffy şi Miklăuş Bartha.

Acesta'i planulŭ de acţiune alŭ maghiarisatorilorŭ, care póte fi esecutatŭ, dér nu le va folosi nimicŭ, ci celŭ multŭ va contribui numai a mări înverşunarea în ţéră.

E dătoria Românilorŭ însă sĕ se pună de aci înainte pe lucru, sĕ nu mai stea cu mânile în sînŭ şi uneltirile kulturegyletiste, sĕ le întêmpine cum se cuvine unei naţii consciă şi mândră de sine!

SCIRILE ḐILEI.

In *Mehadia* s'au făcutŭ pregătirĭ pentru a primi pe Regina României, care va sosi peste câteva ḑile pentru a visita pe Imperătésa Austriei.

—x—

La 25 Aprilie n. se va serba *iubileulŭ militarŭ* de 60 de anĭ alŭ archiducelui *Albrecht.* S'a anunţatŭ deja sosirea pentru acéstă ḑi de deputaţiunĭ din partea regimentelorŭ din Petersburg, Berlinŭ, Bucurescĭ şi Atena, alŭ cărorŭ şefŭ este archiducele Albrecht.

—x—

Ḑiarele vieneze, în privinţa *convenţiunii comerciale cu România,* vorbescŭ fórte multŭ despre o convenţiune provisoriă a căreĭ durată va fi de unŭ anŭ.

—x—

Se asigură că Austro-Ungaria nu va lua parte la *expoșiţia universală din Parisŭ din 1889.* Limbagiulŭ ḑiarelorŭ oficióse e fórte aspru. Ele ḑicŭ că cu acésta Francia voesce nu numai sĕ probeze că e în capulŭ civilisaţiei, dĕr încă că Republica e forma de guvernare a viitorului. Culmea naivităţii din partea Franciei e de a învita şi pe bĕtrânele monarchii a lua parte la o astfelŭ de serbare şi a cere, ca şi ele sĕ se socieze la glorificarea revoluţiei.

—x—

Se vorbesce, că în curêndŭ se vorŭ presenta corpurilorŭ legiuitóre din Viena şi din Pesta proiecte pentru *uşurarea echipamentului infanteriei.*

—x—

Proprietarii din comitatulŭ *Ciucului* au de gândŭ a forma o societate pentru regularea Oltului prin cultivarea păraelorŭ şi prin uscarea mlăştinelorŭ. Lucrările pregătitóre s'au încredinţatŭ unei comisiunĭ.

—x—

Joi spre Vinerĭ nóptea, în preḑiua mărturiei de târgŭ, se întâlniră în birtulŭ din *Cârstianŭ* mai mulţĭ ţĕranĭ de prin prejurŭ. După-ce mâncară şi beură, care câtŭ avea şi putŭ a trebuitŭ sĕ plătéscă cheltuéla fiăcare unulŭ 5 cr. altulŭ 7 cr. altulŭ 10 cr. Unŭ ţĕranŭ din Poiana mĕrului anume *George Turtubă,* neavêndŭ mĕruntĭ, îşĭ desface şerparulŭ, scót din elŭ 2 bancnote de câte 10 fl. schimbă una şi éră îşĭ pune banii în şerparŭ Se culcară acum cu toţii. Spre ḑiuă se treḑescŭ cu toţii la strigătulă unuia: »susŭ feciorĭ, c'au bătutŭ trei în turnŭ!« Pe rêndŭ plecară toţĭ din crîşmă, după sate, câte doi, trei, ... de altcum se mai şi cunosceau unii pe alţii dintre ei. Turtubă mergea cu unŭ altŭ consăteanŭ de alŭ lui. Pe drumŭ erau omenĭ înainte şi îndĕrĕtulŭ lorŭ. Deodată îĭ ajungŭ vre-o optŭ inşĭ, carĭ începŭ a le da cóte şi pumnĭ, până cĕ în cele din urmă se aruncă turbaţĭ asupra lui Turtubă, îĭ rupŭ şerparulŭ, îi iau banii şi vreau a se depărta. Intr'aceea tovarăşulŭ lui Turtubă prinde pe unulŭ din blăstemaţĭ şi-lŭ omenesc cu pumnulŭ. La strigătulŭ celui prinsŭ se reîntorcŭ ceilalţĭ şi se aruncă din nou asupra celorŭ doi, în câtŭ pe aci era sĕ'i omóre. »Pentru Dumneḑeu ómenĭ bunĭ! nu ne omorţĭ, că ne rĕmânŭ copii săracĭ, noi vĕ cunóscemŭ: tu escĭ Nicolae Gridanŭ din Tohanŭ, tu...." strigară nefericiţii. Norocul lorŭ că au fostŭ alţĭ drumarĭ, carĭ veneau la târgŭ. Bietulŭ Turtubă era desfiguratŭ în tótă faţa.

—x—

Din *Cernăuţĭ* se scrie, că sergentulŭ majorŭ de husarĭ Wessely a datŭ două împuşcăturĭ de revolverŭ asupra căpitanului sĕu, cu intenţiunea de a-lŭ omorî, fără însĕ sĕ-lŭ nimerescă. Sergentulŭ se împuşcă înainte d'a puté fi opritŭ, căḑêndŭ pe locŭ mortŭ. Dintr'o scrisóre ce s'a găsitŭ la elŭ, se constată că causa omorului şi sinuciderei au fostŭ şicanele ce le suferea în serviciu din partea căpitanului.

—x—

Sfânta Inviere în Bucurescĭ. In Sâmbăta Pascilorŭ, la órele 12 din nópte, M. S. Regele, urmatŭ de casa sa civilă şi militară, escortatŭ de escadronulŭ de gendarmĭ alŭ capitalei, va merge la Mitropoliă la sfânta Inviere. Momentulŭ când I. P. S. S. Mitropolitulŭ primatŭ exclamă: *„Christosŭ a înviatŭ,“* se va anunţa capitalei prin 101 tunurĭ de pe dealulŭ Spirei. Conformŭ vechilorŭ tradiţiunĭ se va scrie Evanghelia Sfântului Ioanŭ, pe care M. S. Regele o va semna şi se va investi la urmă cuĭ sigilulŭ statului. M. S. Regele va lua apoi în mână sfânta Cruce, înaintea căreia se vorŭ închina asistenţii. O gardă de onóre cu musica va sta în faţa Mitropoliei în timpulŭ ceremoniei Sfintei Invierĭ. — Ţinuta va fi: fracŭ, cravată şi mănuşĭ albe, decoraţiunile în formă regulamentară. Militarii mare ţinută de ceremoniă.

—x—

Delegaţii românĭ, carĭ au luatŭ parte la negociările pentru reînoirea convenţiunei de comerciu cu Rusia au fostŭ decoraţĭ de Ţarulŭ. D. Petre S. Aurelianŭ a primitŭ Cordonulŭ ordinului St. Stanislau.

—x—

O nouĕ industriă, ḑice »Liberalulŭ“ din Iaşĭ, a începutŭ a se întemeia în oraşulŭ nostru şi acésta este aşa ḑisa *Apă de Colonia.* Acéstă încercare se datoresce domnului farmacistŭ Rudolfŭ Petelentz, care a isbutitŭ sĕ dea o calitate fórte bună de acéstă apă ce are avantagiulŭ asupra acelei străine de a mai fi şi eftină. D-sa promite a da o desvoltare câtŭ mai mare acestei industrii, atâtŭ de căutată şi necesară pentru familii.

—x—

Ḑiarulŭ croatŭ din Agram „Obzor“ anunţă, că Papa a permisŭ a se oficia *liturghia slavă în Muntenegru.*

—x—

Pescarulŭ Nichita a lui Ionŭ Agoşŭ a prinsŭ în iazulŭ lui Paraschivŭ din judeţulŭ Iaşĭ unŭ *linŭ* de o lungime de mai bine de 90 centimetri. Mărimea, neporaenită până acuma pentru soiulŭ acesta de peşte, a făcutŭ pe librarii, fraţii Şaraga din Iaşi, sĕ-lŭ cumpere spre a-lŭ oferi cabinetului naturalŭ. Deocamdată elŭ se află espesŭ în libräriă într'o balie mare cu apă, unde frumosulŭ peşte se mişcă a lene şi spre plăcerea lumei curióse, care alérgă sĕ-lŭ vĕḑă.

Alŭ 2-lea discursŭ alŭ d-lui M. Kogălniceanu,

rostitŭ în şedinţa dela 18 (30) Martie a c. în cestiunea consulatelorŭ române.

(Urmare şi fine.)

D. ministru de externe M. Pherekyde: Este în largulŭ D-sale de a vorbi de acéstă cestiune. Dér cu tóte că sunt aci, nu acolo, este unŭ cuvêntŭ pe care potŭ sĕ-lŭ spunŭ; Sau respânditŭ în mai multe rîndurĭ prin gazete sgomote, carĭ atribuiau guvernului o acţiune în sensulŭ acestei federaţiunĭ. Guvernulŭ le-a desminţitŭ; le desminte încă o-dată. Vĕdŭ însĕ, din cuvêntulŭ care l'a spusŭ când m'a întreruptŭ ḑicêndŭ, că acésta este o cestiune de viitorŭ, vĕdŭ că şi onor. D. Kogălniceanu împărtăşesce părerea guvernului. Mĕ credŭ dér dispensatŭ de a mai discuta cestiunea.

Viu la cestiunea în sine, aceea a consulatelorŭ. Recunoscŭ împreună cu D. Kogălniceanu, că multe suntŭ localităţile unde avemŭ unŭ interesŭ de căpetenia ca sĕ avemŭ consulate şi unde aḑi nu avemŭ; cu tóte acestea nu voi cere Camerei mijlóce pentru înfiinţarea lorŭ, şi vĕ voi spune de ce, cuvintele suntŭ de două naturĭ Suntŭ ântêi cuvinte budgetare, însĕ vĕ declarŭ, că décă nu ar fi de câtŭ numai cuvinte budgetare, ne-am încerca cu toţiĭ sĕ facemŭ unŭ efortŭ şi sĕ găsimŭ mijlóce ca sĕ înfiinţâm aceste consulate; dér mai suntŭ şi alte cuvinte. De ce, D-lorŭ, nu avemŭ tóte şcólele primare înfiinţate, atâtea câte amŭ dori sĕ le avemŭ? Pentru că lipsesce personalulŭ. Totŭ asemenea şi cu personalulŭ consulatelorŭ, abia suntemŭ la începutulŭ organisărei acestei instituţiunĭ.

De aceea vĕ rogŭ sĕ bine-voiţĭ a nu stărui în cererea pentru fixarea în budgetŭ a unorŭ sume destinate la înfiinţare de consulate; décă ele s'arŭ înfiinţa şi nu amŭ avea unŭ personalŭ, care sĕ corespundă îndatoririlorŭ ce-i suntŭ impuse, nu arŭ fi de nicĭ unŭ interesŭ. Décă însĕ vomŭ găsi personalŭ, ne vomŭ grăbi sĕ înfiinţăm, décă putemŭ, şi atunci lesne vĕ putemŭ cere mijlócele.

Acumŭ permiteţi-mĭ sĕ adaugŭ unŭ cuvêntŭ în privinţa consulului generalŭ dela Pesta, despre care D. Kogălniceanu a spusŭ câte va vorbe nedrepte. Rogŭ pe D. Kogălniceanu sĕ nu apuce în acestŭ modŭ nedreptŭ pe unŭ funcţionarŭ alŭ Statului, căruia n'amŭ de câtŭ mulţumirĭ sĕ-ĭ adresezŭ pentru modulŭ inteligentŭ cu care îşĭ îndeplinesce datoria. In cursulŭ periodului trecutŭ — în timpŭ de mai multe lunĭ, — au fostŭ multe cestiunĭ gingaşe comerciale din acelea, carĭ interesézâ şi pe D. Pop, şi n'am de câtŭ sĕ mulţumescŭ acestui consulŭ, că ne-a ţinutŭ în curentŭ de tóte cestiunile carĭ ne interesaŭ; şi ast-felŭ ne-a pusŭ în posiţiune sĕ putemŭ urma cu succesŭ studiile pe carĭ le făceamŭ asupra acestorŭ cestiunĭ.

D. M. Kogălniceanu: D-le preşedinte, amŭ mai luatŭ cuvêntulŭ pentru ca sĕ vĕ arĕtŭ că vorbescŭ în cestiune

FOILETONU.

Poesiă şi obiceiurĭ poporale.

(Fine.)

„Strigarea peste satŭ“ se făcea cu anumite formalităţĭ. Tinerii, după ce însĕra bine, se adunau înaintea bisericei, unde în sunetulŭ clopotelorŭ şi baterea tócei aşteptau sosirea vaivodei ţiganilorŭ. Vaivoda după ce venea sĕ suia într'unŭ pĕrŭ pădureţŭ mare şi fórte bĕtrânŭ, ce era tocmai dinaintea bisericei şi din alŭ căruia vêrfŭ se vedea peste totŭ satulŭ, fiindcă loculŭ era mai ridicatŭ. Când vaivoda ajungea în vêrfulŭ pĕrului, clopotele încetau a se mai trage, tóca nu se mai bătea şi toţĭ ómenii din satŭ ascultau cu curiositate sĕ audă denunţările vaivodei, care cu glasulŭ sĕu puternicŭ începea sĕ strige mai întâi cu cuvintele obicînuite:

Vaivoda: »Vai de mine, mĕĭ!«

Tinerii rĕspundeau din josŭ: „Ce-ţĭ e ţie, mĕi?“

Vaivoda: „Da mĕ dóre capulŭ.“

Tinerii: „Pentru ce te dóre?“

Vaivoda începea, de esemplu aşa: Pentrucă Constantinu Nuţului s'a îmbĕtatŭ la „făgădĕu“ (cârciumă), şĭ-a perdutŭ vre-o haină în drumŭ, a umblatŭ la peţite în poştŭ; séu că: nu scie ara, nu scie sĕmĕna, pămêntulŭ i-a rĕmasŭ nearatŭ, vitele la timpŭ nu şi le-a adăpatŭ etc.; séu că, de esemplu, Fironica lui Tănase din Susenĭ (partea din susŭ a satului), nu scie urḑi, adórme la furcă, a jucatŭ, orĭ a mâncatŭ de dulce în postŭ; séu că: a rĕmasŭ cu cânepa netórsă, umblă cu hainele destrăbĕlate, cu cămaşa nespălată, cu pĕrulŭ nepeptĕnatŭ cutare a aflat-o deminéţa nesculată, cu casa nemăturată; Pascile au ajuns'o cu grădina nelucrată, cu pocmolulŭ (prispa) nespoitŭ, cu casa nevăruită şi alte multe asemenea, pe carĭ vaivoda le scia înşira dearostulŭ şi încă de multe orĭ se silea a-le spune chiarŭ în poesiă. Finea o făcea cu cuvintele: Mĭ-a ḑisŭ ca s'o treḑescŭ, séu: mĭ-a ḑisŭ ca s'o îmbracŭ, séu: mĭ-a ḑisŭ ca sĕ-i ajutŭ, dér.... ajuta-i-va draculŭ, că mĕ dóre capulŭ.

Unŭ rîsŭ generalŭ cu hohotŭ se auḑia după acéstă din tóte părţile satului, unde fetele tremurândŭ ascultau tupilate prin grădinĭ.

Érăşĭ se bătea apoi tóca şi se trăgeau clopotele, după care vaivoda érăşĭ începea cu altă persónă şi aşa lua feciorii şi fetele dearêndulŭ, încâtŭ de »strigătulŭ peste satŭ“ nu rĕmânea cruţată nicĭ o fată şi nicĭ unŭ feciorŭ din satŭ, décă nu cumva purtarea lorŭ a fostŭ atâtŭ de esemplară, încâtŭ nicĭ într'o privinţă sĕ nu dea pretestŭ la critică.

Era mare onóre pentru unŭ feciorŭ, orĭ mai vîrtos pentru o fată, care în Sâmbăta Pascilorŭ a rĕmasŭ nestrigată peste satŭ; dér cu atâtŭ mai mare era ruşinea pentru acela, care în mai mulţĭ anĭ dearêndulŭ, orĭ din causa prea multelorŭ scăderĭ, a fostŭ în aceiaşĭ séră de două-orĭ, séu în casulŭ estremŭ chiar şi de trei orĭ strigatŭ peste satŭ. O fată, care în aceiaşĭ Sâmbătă de Pascĭ a fostŭ de trei-orĭ strigată peste satŭ, nu putea spera curêndŭ la măritişŭ.

Cu strigarea peste satŭ, ce-i dreptŭ, de multe-orĭ se făceau şi unele abusurĭ; era unŭ tribunalŭ prea aspru şi pe mulţĭ feciorĭ şi fete îi făcea sĕ n'aibă tignă de sântele sĕrbătorĭ, dér nu se póte nega, ca în multe privinţe obiceiulŭ acesta avea o înriurinţă binefăcĕtóre asupra tinerimei, care celŭ puţinŭ în decursulŭ celorŭ şépte sĕptĕmânĭ ale postului se nisuia din resputerĭ sĕ emuleze printr'o purtare esemplară.

Altmintrea obiceiulŭ acesta, ca orĭ care altŭ obiceiu strămoşescŭ, este, cu puţină deosebire, fórte generalisatŭ între Românĭ, mai virtosŭ în comunele, carĭ suntŭ curatŭ românescĭ. Pe valea Mureşului, de esemplu, precum şi mai peste tótă partea sudică a Transilvaniei se află multe comune, în carĭ şi astăḑĭ se practică obiceiulŭ acesta, numai câtŭ nu în Sâmbăta Pascilorŭ, ci mai virtosŭ în ultima ḑi a carnevalului.

Pentru încunjurarea abusurilorŭ eventuale, în unele locurĭ se practică aceste bune obiceiurĭ numai sub controlă şi după o anumită programă. La compunerea programei ia parte de regulă tótă inteligenţa satului: preotulŭ, învĕţătorulŭ, notarulŭ, judele etc., se înţelege, „sub rose“. La timpulŭ sĕu aceştia însărcinéză apoi cu esecutarea programei pe unii încreḑuţĭ ai lorŭ. Este şi bine aşa, pentrucă în conservarea tuturorŭ obiceiurilorŭ vechĭ, carĭ nu atingŭ doctrina religiunei şi nicĭ nu stau în con-

și vorbescŭ ca omŭ de inițiativă, fiind-că o am și atâta am; vorbescŭ pentru că voiescŭ sĕ împingŭ și pe guvernŭ și pe Cameră la o mai mare energiă, la o energiă mai conformă cu posițiunea unde trebue sĕ fie regatulŭ României. Nu facŭ nicĭ o imputare băncei ministeriale și în deosebĭ D-lui ministru de externe, căruia țĭnŭ să'i fiu fórte agreabilŭ, fiind-că și D-sa în tóte discursurile este de o perfectă curtesiă și nu îlŭ facŭ responsabilŭ de starea actuală care ne este creată.

D-lorŭ, în privința federațiunei, D. ministru de externe bine a făcutŭ că s'a ținutŭ numai la cuvintele pe carĭ le-a spusŭ, cum-că cestiunea a fostŭ agitată numai prin jurnale și că guvernul a fostŭ acusatŭ cum-că este promotorul acelei idei. Este tréba guvernului sĕ aibă o politică în acéstă cestiune cum va vrea, și décă contestă și tăgăduesce póte, că bine face. Eu, câtŭ pentru mine, décă s'ar mai întâmpla, prin hasardŭ, ca sĕ fiu ministru, declarŭ *că voi lucra francamente pentru federațiune.* (Aplause).

Alaltăierĭ îmĭ făcea o imputare D. Fleva, că de ce mĕ țĭnŭ de o parte și îmĭ ḑicea — póte că nu s'a gânditŭ bine la vorbele sale — îmĭ ḑicea: ai îmbĕtrânitŭ și vréi sĕ trăiescĭ comodŭ, în pace. Eram sĕ'i rĕspundŭ: D-le, șeḑŭ de o parte, nu pentru că am îmbĕtrânitŭ, ci pentru că mĕ găsescŭ mai tênĕrŭ de câtŭ mulțĭ tinerĭ, și vĕḑŭ că nu potŭ face acte de tênĕrŭ. Iată pentru ce stau de o parte, și împrejurările reclamă ca sĕ facŭ așa; dér am dreptulŭ sĕ ḑicŭ: étă politica viitóre, étă politica, care eu așŭ face-o trăindŭ în relațiunile cele mai bune cu puterile. Dér pote că țĕréna va acoperi mai curêndŭ mormêntulŭ meu de câtŭ de-a putea veni la putere. De aceea mĕ mărginescŭ acum sĕ spunŭ în Cameră: étă politica viitóre, étă politica pe care ómenii de Statŭ trebue sĕ o urmeze. (Aplause).

Acum, în privința consulilorŭ, ér bine a făcutŭ D. ministru că s'a ținutŭ pe têrêmulŭ budgetului. Dér ce cestiune budgetară póte sĕ primeze cestiunea consulilorŭ? Apoi numai cu banii. carĭ îi dămŭ consulului dela Pesta și dela Odesa, pe carĭ îi plătimŭ destulŭ de bine, amŭ putea sĕ înființămŭ în alte părțĭ o mulțime de consulate: la Cernăuțĭ, la Sibiiu, la Brașovŭ. Nu putețĭ ḑice că nu avețĭ mijlóce, fiind-că eu credŭ, că nu se va găsi nicĭ unŭ membru în acéstă Adunare, fără deosebire de partitŭ, care sĕ refuse de a vĕ da banĭ pentru ast-felŭ de cheltuiele. Și décă în realitate nu vomŭ avea, apoi atuncĭ mai bine amŭ renunța la construirea palatului exposițiunei și la construirea altorŭ palate în favórea drapelului românescŭ, care nu e nevoe sĕ se țină prin representanțĭ la Tunisŭ și la Monaco. (Aplause).

Așa dér bine ațĭ făcutŭ că v'ațĭ ținutŭ pe têrêmulŭ acela, dér vĕ conjurŭ sĕ vĕ punețĭ tótă activitatea ca sĕ numițĭ consulĭ acolo, unde este nevoe sĕ îi avemŭ, și câtŭ pentru banĭ, eu îmĭ permitŭ, ca omŭ independentŭ, sĕ afirmŭ, chiar în numele maiorităței, că, nu mai târḑiu de câtŭ astăḑĭ, vi se póte acorda orĭ câtă sumă, chiar 100,000 lei.

Eu vĕ spunŭ, că am întêmpinatŭ greutăți, și acele greutăți le vețĭ avea și D-vóstră. Décă putețĭ sĕ facețĭ ca sĕ avemŭ consulĭ la Cernăuțĭ, la Brașovŭ, la Sibiiu, spunețĭ-ne câțĭ banĭ vĕ trebue pentru aceste consulate fiind-că o țĕră, care vĕ dă sute de milióne pentru alte trebuințe, nu vĕ va da o sută de mii de lei pentru a avé consulĭ acolo unde trebue? Acéstă Cameră când este vorba de românismŭ, nu se opresce nicăirĭ, ea este fórte darnică.

Câtŭ pentru consululŭ dela Pesta, vĕ conjurŭ sĕ nu credețĭ că am vre-o personalitate în contra cuiva; acelŭ consulŭ dela Pesta este numitŭ de mine și n'am nimicŭ contra lui, dér este de prisosŭ acolo și arŭ trebui mai bine mutatŭ în altă parte. Ḑicețĭ D-vóstre că v'a servitŭ și mai adăugațĭ că ațĭ dobânditŭ cu succesŭ multe lucrurĭ. Ei! ce ațĭ dobânditŭ? Ce a dobânditŭ șefulŭ cabinetului? Ce am dobânditŭ eu? Ce ațĭ dobânditŭ D-vóstră? Ațĭ dobânditŭ măcarŭ pădirea cu sânțeniă a convențiunei comerciale cu Austro-Ungaria? Nimicŭ. Ațĭ trămisŭ acum patru, cincĭ funcționarĭ, marĭ românĭ cu inima, ca sĕ negocieze convențiunea comercială, dér vĕ declarŭ de mai înainte că nu voi vota convențiunea până nu se va găsi chipulŭ de a se și executa sincerŭ; căcĭ o convențiune o-dată votată trebue sĕ fiă onóre fiecare parte contractantă semnăturei sale. (Aplause).

Aci este cestiunea, căcĭ scimŭ că vecinii ungurĭ punŭ multă persistență în ideele lorŭ, carĭ numai favorabile nu ne sunt. Cu Austria propriu ḑisă mâne ne-amŭ împăca, căcĭ Austria are nevoe de grânele nóstre, are nevoe de vitele nóstre, și asemenea are nevoe sĕ își exporteze și ea în țĕră la noi produsele industriei ei, și putemŭ sĕ ne înțelegemŭ; dér cu vecinii ungurĭ nu este totŭ așa.

Dĕunăḑĭ, când v'am citatŭ cuvintele ministrului ungurŭ în privința acestei cestiunĭ, D-vóstră ațĭ ḑisŭ că nu suntŭ acele cuvinte oficiale și ca sĕ așteptăm pe acestea. Ei bine, eu am adusŭ textulŭ originalŭ și am pusŭ pe unŭ Românŭ din Transilvania de l'a tradusŭ, și n'am găsitŭ nicĭ o frasă mai blândă de câtŭ cele ce citisemŭ, deja în jurnale, că Ungurii nu voescŭ sĕ introducă vite din România în Ungaria de câtŭ cu condițiune ca sĕ fie tăiete. Totŭ așa ni se făcea nouĕ o dată când treceamŭ la Sucéva dela Ițcanĭ séu dela Cornulŭ Luncei, ne lua între două séu patru baionete ca pe marfă și ne ducea până unde voiamŭ sĕ mergemŭ.

Eu facŭ unŭ serviciu guvernului și nu guvernului, ci țĕrei mele, când mĕ arĕtŭ așa de aprinsŭ în acéstă cestiune. Declarŭ că n'am nimicŭ în contra guvernului ungarŭ, declarŭ că ministrulŭ acela merită tótă considerațiunea, că apĕră interesele țĕrei lui, dér în acelașŭ timpŭ noi nu trebue sĕ nu ne îngrijimŭ de interesele țĕrei nóstre; și de aceea ḑicŭ că în cestiunea consulatelorŭ nu este budgetulŭ causa de nu se potŭ numi, este că nu le convine vecinilorŭ noștri ungurĭ sĕ fâlfâie drapelulŭ românŭ, unŭ petecŭ de pânză, care sĕ fie în trei culorĭ în acele orașe, unde suntŭ Românĭ. (Aplause). Citiam alaltăierĭ că s'au datŭ în judecată și s'au osânditŭ până la 15 ḑile de închisóre ómenĭ, carĭ au purtatŭ cingĕtorĭ cu trei culorĭ.

Austria însĕ nu face așa și că nu face așa dovada este că cu ocasiunea serbărei aniversare a lui Ștefanŭ celŭ mare la Cernăuțĭ, la mănăstirea Putna, unde e mormêntulŭ lui Ștefanŭ, au venitŭ o mulțime de ómenĭ cu drapele românescĭ în mână, au intratŭ în sala care era garnită cu drapelele tuturorŭ provinciilorŭ, au venitŭ ómenĭ tocmai din Viena, au bătutŭ medalii comemorative, au fostŭ acolo proprietarĭ, profesorĭ, preoțĭ, școlarĭ și sătenĭ, și a fostŭ unŭ preotŭ, care a luatŭ cuvêntulŭ și care între altele a ḑisŭ: Noi suntemŭ românĭ, suntemŭ unițĭ prin inima și prin mintea și cugetarea nóstră cu țĕra liberă a Românilorŭ, și cu tóte acestea nimenĭ nu a fostŭ datŭ în judecată, nimenĭ nu a fostŭ osânditŭ séu închisŭ (aplause), de și erau gendarmĭ și acolo. De aceea onóre Austriei, onóre împĕratului Austriei, onóre familiei imperiale de Habsburg pentru că a permisŭ Românilorŭ sĕ ridice drapelele lorŭ naționale și sĕ rememoreze încă o dată Europei, că Bucovina era a României și că Cernăuții era capitala Moldovei!

Dér în Ungaria cine ar cuteza sĕ vorbéscă numai de o asemenea serbare! Îmĭ aducŭ aminte, că unŭ ministru ungurŭ îmĭ ḑicea odată cum că noi Românii din România liberă facemŭ propagandă celorŭ de peste Carpațĭ; și eu atuncĭ am protestatŭ și am ḑisŭ că nu este nicĭ unŭ singurŭ Românŭ din România care sĕ fi mersŭ in Transilvania séu în altă provincie ca sĕ facă propagandă; însĕ am adausŭ că noi Românii din România liberă nu putemŭ sĕ auḑimŭ cu tăcere tóte acele strigăte ale fraților noștri din Transilvania, strigăte carĭ trecŭ Carpații până aci la noi și carĭ ne aducŭ la cunoscință suferințele ce suntŭ nevoițĭ sĕ îndure frații noștri din persecuțiunile unguresci; căcĭ li-se opresce limba, li se închidŭ școlele, bisericele: preotulŭ, școlarii, profesorulŭ, și în fine totŭ ce este românŭ și românescŭ este persecutatŭ, maltratatŭ.

Iată ce face pe frații noștri de peste Carpațĭ sĕ țipe, și étă de ce noi nu putemŭ fi surḑĭ la țipĕtulŭ lorŭ și pentru ce protestămŭ. (Aplause).

Apoi și în Bucovina suntŭ Românĭ și noi amŭ avé în Bucovina mai marĭ dreptur̆ decâtŭ în Tansilvania, pentru că Bucovina este parte din trupulŭ țĕrei nóstre, și cu tóte acestea, pentruce nu protestămŭ? Nu protestămŭ pentru că vedemŭ că frații noștri din Bucovina suntŭ mulțumițĭ sĕ se odihnéscă sub scutulŭ înțeleptŭ alŭ Habsburgilorŭ, unde au legĭ drepte, unde au scólele lorŭ, limba lorŭ, representanții lorŭ, a cărorŭ voce românéscă rĕsună până și în parlamentulŭ imperiului austriacŭ, pentru că nimenĭ nu le impune o limbă streină. Apoi totŭ așa e și în Transilvania? De aceea ei se plâng, și de aceea Ungurii nu voiescŭ sĕ avemŭ consulĭ acolo, ca sĕ nu vadă fâlfâindŭ drapelulŭ nostru tricolorŭ?

Ei bine, trebue sĕ avemŭ și noi consululŭ nostru acolo nu ca sĕ facă propagandă; trebue și Ungurii sĕ sufere drapelulŭ românescŭ, precum și noi suferimŭ drapelulŭ austro-ungarŭ fâlfâindŭ pretutindenĭ la noi: egalitate și reciprocitate; a trecutŭ timpii umilirei, (Aplause). În adevĕrŭ, la serbarea dela Berlinŭ Regele nostru a avutŭ pasulŭ asupra tuturorŭ regilorŭ vasalĭ a imperiului germanŭ; a avutŭ pasulŭ asupra marilorŭ ducĭ, asupra principilorŭ. Poporulŭ întregŭ a venitŭ de l'a salutatŭ, bucurându-se că unŭ Hohenzollern a ridicatŭ la gurele Dunărei unŭ regatŭ. (Aplause).

Ei bine, décă poporulŭ din Berlinŭ s'a bucuratŭ, că în capulŭ României este unŭ Hohenzollern, sĕ ne bucurămŭ și noi, carĭ ne dóre inima, că sub unŭ Hohenzollern s'a pututŭ dobândi mai multŭ de câtŭ s'a dobânditŭ sub domnii vasalĭ, și că atuncĭ, cândŭ vomŭ merge în Brașovŭ, în Cernăuțĭ, în Sibiiŭ, în Vêrciorova, sĕ vedemŭ drapelulŭ nostru, pentru care s'a vĕrsatŭ atâtea șiróie de sânge, și sĕ scimŭ, că la umbra lui se potŭ adăposti Românii țĕrei. (Aplause).

Nu voiescŭ se mai vĕdŭ dându-se certificate streine de a se puté introduce în Austro-Ungaria boi séu porcĭ. (Aplause).

Întrebațĭ pe d-nii deputațĭ de peste Olt, când sĕ face comerciu de vite, cum se face? Ungurii cumpĕră, dér Românii nu au voiă. Când se duc acolo vitele nóstre, sĕ ḑice că ele sunt bolnave, că porcii au bólă de gură, sau de picióre, și nu voiŭ sĕ spunŭ ce altă bólă mai sĕ ḑice că au.

D-lorŭ, nu voiu sĕ vorbescŭ mai multŭ. Vedețĭ, că forte rarŭ vorbescŭ, și astăḑĭ facŭ testamentulŭ meu, pe care sunt sigurŭ că cei tinerĭ îl vorŭ executa. (Aplause prelungite).

Urmarea în suplimentŭ.

---

tradicere cu cultura și educațiunea poporului preste totŭ, nu se póte nega, că e de lipsă unŭ controlŭ, care în tóte acțiunile tinerei generațiunĭ mai cu sémă, sĕ păzéscă a nu se perde din vedere echivalentulŭ moralŭ.

De unŭ caracterŭ multŭ mai sĕrbătorescŭ suntŭ obiceiurile poporului nostru din ḑiua de Pascĭ. În ḑorĭ de ḑi clopotulŭ dela biserică anunță prasniculŭ ḑilei și toțĭ după acésta se grăbescŭ a-șĭ părăsi așternuturile lorŭ. În ḑiua acésta e pĕcatŭ și e rușine a durmi, orĭ a sta în patŭ. Din fiă-care casă se duce celŭ puținŭ unulŭ la „Inviere".

Dela »Inviere« se întorcŭ acasă. Se îmbracă cu toții în haine de sĕrbătóre, fetele se împodobescŭ cu florĭ la peptŭ și după urechĭ, bĕtrânele își iau firŭ de busiocŭ în mână și apoi toțĭ, cu micŭ, cu mare, plécă la biserică. Se reîntorcŭ de aci cu inima plină de fericire. Nu e cuviinciosŭ în ḑiua acésta a merge la case străine. Fiă-care se întórce la casa sa și fiă-care se înveselesce în sînulŭ familiei sale. Închipuiți-vĕ, ce sĕrbătóre mare au ómenii acestia: de șépte sĕptĕmânĭ petrecŭ în doliu adevĕratŭ, de șépte sĕptĕmânĭ luptă pentru înfrênarea trupului și potolirea patimilorŭ, nu și-au petrecutŭ, nu s'au hrănitŭ și n'au mâncatŭ de dulce de șépte sĕptĕmânĭ. Mesele lorŭ suntŭ astăḑĭ împodobite cu ouĕ roșii, puiulŭ friptŭ nu lipsesce, mielulŭ Pascilorŭ s'a junghiatŭ și din carnea lui gustă acum toțĭ împreună, lăudândŭ pe Dumneḑeu. Nicăirĭ mai bine ca aci nu se potrivescŭ cuvintele: »Acésta este ḑiua, care a făcut'o Domnulŭ, sĕ ne bucurămŭ și sĕ ne veselimŭ într'ênsa«.

După prânḑŭ tinerimea își urméză obiceiurile sale. Fiă-care satŭ își are obiceiulŭ sĕu. In Ormenișulŭ de pe Câmpiă toțĭ feciorii și tóte fetele se adună după prânḑŭ naintea bisericei: Fetele frumosŭ gătite, feciorii cu florĭ în pălăriă. Ridŭ, glumescŭ și își petrecŭ. Toțĭ au ouĕ roșii; ciocnescŭ împreună: oulŭ celŭ mai tare câștigă pe celŭ mai slabŭ. Mulțĭ câștigă pe calea acésta o mulțime de ouĕ, veḑĭ bine sparte, dér... multe.

Actulŭ celŭ mai celebru urméză după vecerniă. Ceterașii (lĕutarii) se presintă înaintea bisericei. N'au însĕ voiă sĕ cânte din violină, nicĭ tinerilorŭ sĕ jóce în ḑiua acésta nu le e iertatŭ. Feciorii se alegŭ la o parte, fetele de altă parte. Ochii tuturora suntŭ ațintițĭ asupra aceluia dintre feciorĭ, care mai întâiu ca toțĭ din satŭ a eșitŭ în decursulŭ primăverei cu plugulŭ la câmpŭ. Acesta este eroulŭ ḑilei. Elŭ se așéḑă departe la o anumită distanță, ceilalțĭ feciorĭ se înșiră îndĕrĕtulŭ lui stândŭ gata de fugă, îndĕrĕtulŭ acestora se află ceterașii, carĭ cu arculŭ pe strună așteptă darea semnalului; unŭ bărbatŭ mai bĕtrânŭ stă cu mâna pe funia clopotului și când tinerii s'au arangiatŭ de ajunsŭ, elŭ lovesce de trei orĭ clopotulŭ într'o urechiă. Atuncĭ feciorii începŭ la fugă.

In urma lorŭ mergŭ ceterașii în pașĭ linĭ și cântândŭ o melodiă unică și caracteristică pentru ocasiunea acésta. Fetele se ducŭ după cetarașĭ și eșindŭ din satŭ se preumblă din délŭ în délŭ, urmărindŭ cu atențiune mersulŭ junilorŭ fugarĭ.

Feciorii au sĕ prindă pe plugarulŭ și până când nu l'au prinsŭ, satulŭ este ca pustiu; nu se face jocŭ, nu este voiă bună în satŭ, fetele suntŭ la câmpŭ cu cetarașii, carĭ cântă unŭ cântecŭ duiosŭ, ér feciorii alérgă prin pădure ca sĕ afle pe plugarulŭ. Nu este iertatŭ nimĕnui sĕ-i stea plugarului în cale. Elŭ póte sĕ stea ascunsŭ o ḑi, două și câte-odată și trei, se duce în anumite locurĭ unde, precum i-a spusŭ iubita lui, va afla mâncarea ce i-a pus'o într'unŭ locŭ pe unde avea elŭ sĕ fugă, și o și află. Păndesce până când póte găsi ocasiune ca sĕ pótă sĕ se întórcă în satŭ fără a fi prinsŭ. Ajungêndŭ în satŭ, mai ântêiu se duce la clopotniță, lovesce de trei orĭ clopotulŭ și îndată după acésta toțĭ tinerii alérgă cu voiă bună spre biserică. Plugarulŭ fugarŭ are dreptŭ în ḑiua acésta sĕ mânce, sĕ bea și sĕ tracteze cu bĕutură pe cine-i place în contulŭ feciorilorŭ. Décă însĕ feciorii l'au prinsŭ și l'au adusŭ cu sila în satŭ, elŭ este datorŭ sĕ le plătéscă acestora bĕutură în cinste.

Se începe, după întórcerea fugarului în satŭ, joculŭ, care afară de ḑilele de postŭ se continuă în fiă-care Duminecă și sĕrbătóre. E fericită fata, pe care în joculŭ primŭ o jócă mai ântêiu plugarulŭ fugarŭ.

Obiceiulŭ acesta póte că se practică și în alte părțĭ ale Câmpiei.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 15 Aprilie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101.75
Rentă de hârtiă 5%	88 30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 80
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 50
Renta de hărtiă austriacă	81 05
Renta de arg. austr.	81.95
Renta de aurŭ austr.	113 —
Losurile din 1860	133.50
Acţiunile băncei austro-ungare	879 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283.30
Argintulŭ —.— Galbini împărătesci	5.96
Napoleon-d'orĭ	10.04
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 25
Londra 10 Livres sterlinge	126.90

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 2 Aprilie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91½	92—
Renta rom. amort. (5%)	93½	94—
» convert. (6%)	86½	86¾
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	102¾	103½
» » » (5%)	87½	88—
» » urban (7%)	99¼	100—
» » » (6%)	92¾	93½
» » » (5%)	83½	84—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	16.65	17.15
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 16 Aprilie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.53	Vênd.	8.56
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.98	»	10.03
Lire turcescĭ	»	11.41	»	11.44
Imperialĭ	»	10.41	»	10.44
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
» » » 5%	»	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	112.—	»	113.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

TARIFA
anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.